

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ A SIBIULUI

ABONAMENTUL:

Pe un an: 25 lei

Cont nr. 45.10.4.09.2

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA

se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român,
Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

Ciitorii din străinătate se pot abona prin ILEXIM

— serviciul export-import presă — Calea Griviței
nr. 64—66, P.O.B. 2001 telex 011226 — București.

Un înflăcărat patriot

Badea Cârțan

Alături de voievozi și alți bărbați de seamă, care au pus cărămizi de nădejde la zidirea acestei țări, încă alți mulți eroi împodobesc, ca niște lăceferi, bolta imensă a istoriei noastre naționale. Ieșiți din obștea cea mare a poporului, în sânul căreia s-au plămădit, mulți dintre ei au trecut în cîntecele populare, aceste cronici obștești scrise cu pana graiului în veacuri de istorie zbuciumată, sau în legende, ca „Dan, căpitan de plai“, ale cărui întâmplări ne emoționează pînă la lacrimi ori de cîte ori le recitim.

În șiragul acestor eroi populari, ale căror fapte au ars de o puternică și sfîntă, i-am putea zice, dragoste de pămîntul străbun se numără și ciobanul din Țara Făgărașului, Gheorghe Cârțan, intrat în istorie sub numele de Badea Cârțan.

Asemenea lui Eminescu, care și-a îmbogățit sufletul încă din copilărie cu frumusețile firii și poveștile din șezătorile locurilor sale natale, la fel și ciobănașul din Cîrțișoara, ultima localitate înainte ca transfăgărășanul să se cațare pe zidul uriaș al Munților Făgăraș, primii fiori, dulci fiori — pe care îi numim dragoste de satul în care ne-am născut, de părinții și oamenii cu care am crescut, de poienile și izvoarele la care ne-am potolit setea în zilele lungi de vară, de întâmplările de demult pe care le primeam din gura celor mai mari ai noștri — i-a simțit cînd păștea turma în preajma satului, dar mai ales vara pe la stînele de la Cascada Bilei sau Valea Doamnei, locuri de o frumusețe rară. În vremea mulsului oilor sau seara la focul de la aripă, după ce oile s-au tras în bădătură, ciobănașul cîrțișorean ia cunoștință de faptul că peste crestele munților sînt tot frați de-ai noștri, de aceeași limbă și lege, că acolo undeva sînt locuri „unde oile și iarna au iarbă“, ceea ce a constituit pentru el o permanentă atracție.

Acest dor și-l împlinește la vîrsta de 18 ani, în 1867, cînd, în tovărășia lui Ion Cotigă din Săcelele Brașovului, trece munții în Țara Românească, așezîndu-se undeva în părțile Ciulniței. Ion Cotigă — om cu carte, cu liceul terminat și cîțiva ani de facultate, care purta în desagii de pe măgari o adevărată bibliotecă pe care și-o îmbogățea mereu — va fi primul dascăl al lui Gheorghe Cârțan. În tovărășia acestuia își va înmulți vreme de peste 10 ani nu numai oile, dar mai ales știința de carte, Sfînta Scriptură și istoria țării fiindu-i cărți de căpătîi. Din Sfînta Scriptură învăța frica de Dumnezeu, călăuzirea spre cele bune, drepte și cinstite în viață, lucruri atît de scumpe poporului nostru, iar din istorie descoperea minunatele fapte ale lui Mihai Viteazul, care, în drum spre Șelimbăr, a făcut un popas chiar în preajma Cîrțișoarei, de Constantin Brâncoveanu, care zidise mănăstirea de la Simbăta de Sus, ale cărei ziduri dărmate de dușmanii Legii noastre le-a văzut de atîtea ori de Izvorul Tămăduirii, de neîntrecutele vitejii ale lui Ștefan cel Mare ș. a. m. d.

Ion Cotigă i-a vorbit apoi nu numai de Platon, Socrate, Diogene, Herodot, Tacitus ș. a., ci și despre geto-daci, despre Burebista, care a unit triburile acestora, despre Traian și Decebal, părinții poporului român, și despre încă alte multe. Interesul lui Gheorghe Cârțan pentru istoria poporului din care făcea parte creșterea născut de mult, iar sufletul său era cuprins din ce în ce mai copleșitor de vîlvătaia dragostei de neam, care se va revărsa în fapte de dăruire totală, de o rară măreție, pentru binele țării și al fraților săi din Transilvania, aflați sub apăsătoare stăpînire străină.

În astfel de momente avea viziunea unirii tuturor românilor într-o singură țară, în hotarele vechii Dacii, cînd spunea că „toată turma românească“ va avea un singur cioban într-o Românie „mare și frumoasă, care va să fie la vremea ei“, și așa trebuie să ne explicăm faptul că în 1877, în timpul războiului de independență, a pus la dispoziția armatei române împreună cu Ion Cotigă peste 1000 oi, iar el s-a înscris voluntar.

Faptele însă care îl vor face nemuritor pe Badea Cârțan, contribuind ca chipul lui să rămîna neșters și la loc de cinste ca icoana unui sfînt în inimile noastre, urmează abia după această perioadă.

Întors în Transilvania, întocmai ca alt cioban din Săliștea Sibiului, Sf. Nicolae Oprea din timpul luptelor împotriva uniției, Badea Cârțan ia drumul Vienei cu jalbă la împăratul, pentru a protesta împotriva nedreptăților strigătoare la cer care se făceau românilor transilvăneni, faptă elogiios subliniată de V. Braniste într-un articol intitulat: „Un țaran român la Viena.“

Are legături strînse cu conducătorii Memorandumului, pe care îi cercetează după întemnițare, cuvintele doctorului Ioan Rațiu, la procesul de la Cluj din 1894, avîndu-le mereu înaintea ochilor: „Acuzăm acest sistem care tinde să răpească ceea ce un popor are mai scump: Libertatea, legea și limba.“

Dorind să vadă patria de obîrșie a lui Traian, în ianuarie 1896 Badea Cârțan ia drumul Romei, pe jos timp de 43 de zile. Era într-o perioadă cînd presa italiană, precum și unele asociații susțineau cu tărie cauza românilor aflați sub stăpînire austro-ungară. Așa de pildă în 16 aprilie 1891 Asociația universitară din Roma a trimis un mesaj de simpatie studenților români în care se spunea între altele: „Iubiți confrăți, cauza voastră nobilă și justă este și a noastră“, iar în 14 mai același an, Asociația universitară din Neapole a publicat un manifest în care protesta împotriva asupririi românilor din Transilvania de către autoritățile austro-ungare.

În acest context „ambasadorul în opinci“, cum l-a numit presa vremii, a fost primit cu multă simpatie. Sosit la Roma, în cîteva zile a devenit celebru. „Un dac a coborît de pe columnă“, scriau ziarele, atît de izbitor era asemănarea dintre el și dacii sculptați pe Columna lui Traian, la temelia căreia Badea Cârțan a depus o mină de pămînt și de grăunțe aduse în glugă din România, ajungînd cu acest prilej pînă în parlamentul și senatul italian din acel timp.

În anul 1899 avea loc la Roma un congres de istorie al orientaliștilor, la care erau prezenți delegați din peste 40 țări ale globului, între care și o delegație românească condusă de istoricul V. A. Urechia, în timpul lucrărilor sosind la Roma și Badea Cârțan. Prof. Ovary, delegat austro-ungar, într-o conferință publică ținută la Roma, contesta originea daco-romană a poporului român precum și continuitatea sa pe pămîntul Daciei. Cu acest prilej a fost prezentat oamenilor de știință, de către delegația română, Badea Cârțan, în portul său strămoșesc, cu căciulă, cămașă scoasă peste cioarecii strînși pe picior etc., pe care l-au pus alături de figuri de daci reproduse de pe columnă. Prin înfățișare și port, ciobanul din Carpați era cu adevărat un urmaș direct, în carne și oase, al dacilor înfățișați pe columnă, ceea ce a reprezentat pentru participanții la congres un document viu despre originea daco-romană a poporului român și continuitatea sa pe pămîntul străbun.

(Continuare în pag. 2)

Plîne pentru suflet

Biserica slujitoare

Acesta este titlul unei lucrări teologice dense a Prea Sfințitului Antonie Plămădeală, vicar patriarhal. E un titlu nou, semnificativ și definitoriu pentru misiunea Bisericii în lume: slujirea.

Pînă bine de curînd eram obișnuiți să se vorbească despre Biserică, rămînînd la cele două împărțiri clasice ale ei: „Biserica luptătoare“, adică comunitatea celor vii care luptă cu ajutorul harului divin pentru dobîndirea mîntuirii și „Biserica triumfătoare“, adică comuniunea celor ce au dobîndit „izvorul vieții și ușa raiului“ și cununa biruinței asupra păcatului. Nu s-a stăruit îndeajuns, nici teoretic nici practic, asupra dimensiunii slujirii în Biserică și de către Biserică. Nu s-a arătat suficient că drumul care duce la biruința răului, individual sau colectiv, este slujirea. De altfel ceea ce unește cele două laturi ale Bisericii este însăși slujirea credincioșilor și preamărirea lui Dumnezeu. Biserica preamărește pe Dumnezeu slujind credincioșilor. Iar slujirea înseamnă dăruire, jertfă și iubire.

Nu este în intenția noastră să prezentăm cuprinsul teologic bogat al lucrării Prea Sfințitului Antonie, socotită pe drept cuvînt un „eveniment“ în literatura noastră teologică, lucrare despre care s-a mai scris de altfel în gazeta noastră, ci vrem să atragem atenția fraților preoți asupra ei spre a o folosi ca pe un izvor din care se pot folosi în activitatea pastorală. Fiindcă dacă se vorbește tot mai mult despre o „înnoire a teologiei“ în zilele noastre, prin care Biserica e chemată să răspundă multiplelor probleme ale sufletului omenesc, nu mai puțin trebuie să se pornească la o „înnoire a metodelor pastorale“, la o dinamizare a activității pastorale pentru păstrarea credincioșilor în sînul Bisericii mame.

Această carte poate fi socotită un rod al Apostolatului Social inaugurat și condus cu înțelepciune de către Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian, timp de 27 ani, vine să ne arate că în tezaurul învățaturii creștine există multe îndemnuri, multe pilde și multe lumini care trebuie aprinse spre a-și dovedi Biserica chemarea ei mîntuitoare.

Dacă pînă acum se practica uneori o pastorație poruncitoare de amenințare cu „chinurile iadului“, pe bază de impunere a unor învățături evanghelice, fără a le arăta însemnătatea practică, am putea zice o pastorație de pe „poziții de forță“, astăzi este tot mai evident că o asemenea pastorație nu-și mai are locul și eficiența.

În îndrumarea pastorală a credincioșilor trebuie să ținem seama că ei au dobîndit simțul demnității, o sensibilitate mai dezvoltată și o cultură mai aleasă. Trebuie să ținem seama că în mijlocul lor sînt o seamă de propovăduitori ai Evangheliei, laici sau mai puțin laici, care îi cheamă la ei, care se oferă să-l prezinte pe Iisus mai viu, mai actual. Credincioșii au posibilitatea să compare modul de predare și de trăire a învățăturilor creștine. Chiar dacă nu o spun răsplatit slujitorului altarului, o gîndesc și o spun între ei: „Ce îndeplinește preotul nostru din ceea ce ne predică?“ Iar dacă nu vede o acoperire între învățatura și faptele lui nu mai vine la biserică și merge acolo unde i se pare că între învățatură și fapte este mai multă legătură.

Misiunea Bisericii este de a continua lucrarea Domnului nostru Iisus Hristos, în special dorința Sa „de a nu fi slujit, ci de a sluji și de a-și da viața Sa drept răscumpărare pentru mulți“ (Marcu 10, 45).

Iată de ce preotul nu poate reduce activitatea lui numai la o îndeplinire a îndatoririlor sacramentale, oricît de însemnată este această latură a activității lui. El trebuie să intre în comuniune cu credincioșii și pe alte căi, să-i cunoască, să-i pre-

(Continuare în pag. 2)

Badea Cârțan

(Urmare din pag. 1)

Din aceeași dorință de a cunoaște pe frații de aceeași gîntă latină, Badea Cârțan a luat și drumul Parisului, unde spunea următoarele studenților francezi pe care i-a cunoscut: „Să nu uitați, dragii mei, ce soartă am avut noi românii, care am rămas singuri în fața năvălirii popoarelor barbare. Dacă nu eram noi să le ținem piept, ce se alegea de voi? La adăpostul nostru ați avut timp să vă întăriți și să vă cultivați. A sosit vremea să ne dați o mînă de ajutor să ne unim într-o singură țară.”

Să nu uităm că, fără să apeleze la ajutorul cuiva, Badea Cârțan a făcut o călătorie și la Ierusalim, la „locurile sfinte”, unde s-a rugat „în limba românească”, cum spunea el.

Dar cel mai mare serviciu pe care Badea Cârțan l-a adus neamului său a fost acela pe care l-au făcut și alții pînă la el, călugări, preoți și credincioși cu dragoste de slovă românească, știuți și neștiuți, dar într-un grad mai mare decît aceștia. Și anume, avînd o foarte întinsă rețea de cunoștințe în lumea savanților, oamenilor politici și scriitorilor vremii: G. Tocilescu, N. Iorga, V. A. Urechia, Gh. Coșbuc, Șt. O. Iosif, Spiru Haret, Take Ionescu ș. a., Badea Cârțan a cărat cu desăgîu, în spate, prin vama cucului, din Țara Românească în Transilvania pentru nevoile preoților, învățătorilor și mai ales școlarilor lipsiți de mijloace materiale, cărți, reviste etc., în limba românească, care însumează mai multe zeci de mii de exemplare, în greutate de peste două vagoane.

Din acest motiv Badea Cârțan a fost în mai multe rînduri arestat și condamnat de autoritățile austro-ungare, care nu vedeau cu ochi buni lucrarea sa. În anul 1905, căpitania orașului Brașov avea confiscate de la Badea Cârțan 76.621 „tipărituri”, dintre care 268 „cu conținut instigator”, cărți care se refereau în bună parte la istoria românilor, ceea ce se subliniază și în prețioasa lucrare: *Patriotul Badea Cârțan*, scrisă de Octavian Metea, București, 1972, 148 p.

În îndeplinirea acestei „misiuni superioare”, considerată ca o poruncă „de sus”, cum a primit-o proorocul David în Vechiul Testament, după cum spune N. Iorga, Badea Cârțan a fost prins în munți de o avalanșă de zăpadă care i-a fost fatală, în 7 august 1911 încheindu-și nobila sa misiune pe acest pămînt. Pe mormîntul său de la Sinaia se află următoarea inscripție: „Aici doarme Badea Cârțan, vișind întregirea neamului.”

Unul dintre scriitorii noștri, care i-a privegheat ultimele clipe, îl îmbărbăta cu astfel de cuvinte: „Bade Gheorghe, ești un erou. Ai luptat toată viața ca nimeni altul pentru țara noastră, pentru poporul nostru, ai pus o temelie pentru ziua de mîine; urmașii nu te vor uita.”

Intr-adevăr, Badea Cârțan este, în felul lui, un erou în cel mai deplin înțeles al cuvîntului, bineștiind că adevărații eroi se avîntă, uneori pînă la jertfirea vieții, la înfăptuirea unor idealuri obștești superioare, iar Badea Cârțan așa a făcut. Dacă visurile lui privitoare la poporul și țara sa s-au împlinit, dragostea de țară însă, care i-a mistuit ca un foc sfînt făptura și care l-au dus la fapte ca cele arătate pe scurt în cele de mai sus, rămîne o realitate mereu actuală.

De aceea, peste decenii ciobanul din Cîrțișoara ne dă o extrem de măreață pildă:

Să ne iubim Patria — meleagurile acestea pe care am deschis ochii, în care sînt îngropați moșii și strămoșii noștri, care ne hrănește cu seva ei binecuvîntată, spirituală și materială, dîndu-ne aripi să zburăm spre cît mai multă lumină — așa cum a iubit-o Badea Cârțan; să ardem de flacăra cunoașterii istoriei poporului din care facem parte, încărcată de atîtea fapte de vitejie și cumîntenie omenească, așa cum a ars Badea Cârțan, și, tot asemenea lui, să ne slujim cu credincioșie țara și poporul, în acești ani în care el se afirmă atît de multilateral în lumea contemporană.

Diac. Gh. Papuc

De vorbă cu credincioșii

Despre Sfînta Tradiție

— Fiule, dacă citești Sfînta Scriptură găsești că nu tot ce a învățat Mîntuitorul s-a scris: „Sînt și multe alte cîte a făcut Iisus, care dacă s-ar fi scris cu de-ămănutul mi se pare că nici în lumea aceasta nu ar fi încăput cărțile ce s-ar fi scris” (Ioan 21, 25). Și cîte alte lucruri nu a învățat Mîntuitorul Iisus Hristos și Sf. Apostoli și nu s-au scris în Cartea Sfîntă: „Nu voiesc să vi le scriu pe hîrtie și cu cerneală, ci nădăjduiesc să vin la voi și să vă vorbesc gură către gură” (III Ioan 1, 13).

Sfînții Apostoli au învățat multe prin viu grai și au împărtășit ceea ce hotărîse sinodul de la Ierusalim. „Și trecînd ei prin cetăți le dădeau sfaturi să păzească dogmele cele rînduite de Apostoli și de bătrînii din Ierusalim” (F. Ap. 16, 4).

În alt loc Sf. Apostol Pavel spune: „Așadar fraților rămîneți tari și țineți învățăturile pe care le-ați primit fie prin viu grai, fie prin epistola noastră” (II Tes. 2, 15). Iarși în alt loc spune: „Să vă depărtați de orice frate care trăiește în neorînduială și nu după predaniile ce le-ați primit de la noi” (II Tes. 3, 6). Altundeva citim: „Ce ați învățat, ce ați primit și ce ați auzit de la mine, ce ați văzut la mine, faceți” (Filip. 4, 9). Și iarși: „Dreptarul învățăturii sănatoase pe care l-ați auzit de la mine țineți-l” (II Tim. 1, 13). Și iarși: „Ceea ce ați auzit de la mine în fața multor martori încredințază la oameni de încredere” (II Tim. 2, 2). De asemenea spune: „Vă laud în toate privințele că vă aduceți aminte de mine și că țineți predaniile întocmai cum vi le-am spus” (I Cor. 11, 2).

— O, părinte, în cîte locuri se vorbește că multe au învățat prin viu grai Sfînții Apostoli.

— Se știe, fiule, că acestea au aceeași valoare ca și Sfînta Scriptură, căci Mîntuitorul îndeamnă pe Apostoli să învețe pe toți: „Să păzească toate cîte v-am poruncit” (Matei 28, 20). Deci de același Mîntuitor au fost date învățăturile scrise și nescrise. Ele au aceeași valoare. Învățăturile prin viu grai lăsate nouă de Mîntuitorul și de Sf. Apostoli sub conducerea Duhului Sfînt, precum ne arată Sfînta Scriptură, se numesc, fiule, Sf. Tradiție. Fără de această Sf. Tradiție nu putem înțelege nici Sfînta Scriptură. „Căci nici o proorocie din Sfînta Scriptură nu se tîlcuiește singură” (II Petru 1, 20). Apoi trebuie să știm că a fost o vreme cînd nu era Sfînta Scriptură, deoarece prima Evanghelie s-a scris abia la anul 44 după Hristos, deci la un număr

de ani după Înălțarea Domnului, așa că a fost o vreme fără Sfînta Scriptură. Cu toate acestea membrii Bisericii erau foarte credincioși, buni creștini ascultînd de sfaturile prin viu grai păstrate de la Mîntuitorul, adică ținînd învățăturile Sf. Tradiții. Vezi, fiule, că întii erau învățăturile nescrise și apoi unele au fost puse în scris.

Sfînta Scriptură ne învață ce să facem, dar nu ne spune cum. Ne cere să botezăm, dar nu și cum. Să ne mărturisim, dar nu și cum. Să ne împărtășim, dar nu și cum. Să ne cununăm, dar nu și cum. Să ne rugăm, dar nu și cum și cînd. Cum să le facem pe toate acestea ne-au lăsat Sf. Apostoli prin viu grai și așa au ținut primii creștini și după ei noi pînă azi. Astfel amîndouă acestea: Sfînta Scriptură și Sf. Tradiție se întregesc una pe alta, se completează una pe alta și nu putem să ne lipsim de nici una și nici nu le putem înțelege una fără alta.

— Da, părinte, dar de ce unii creștini învață că numai Sfînta Scriptură e sfîntă și numai ce este în ea se cade să ținem?

— Dacă citești, fiule, Sfînta Scriptură la rînd vei vedea că așa este adevărul cum am arătat mai sus, dar dinșii de multe ori citesc pe sărite și de aceea nu se înțelege deplin cum trebuie. Și apoi, fiule, și dinșii au tradiție căci țin Sf. Paști după rînduiala așezată de Sf. Biserică și Nașterea Domnului și Pogorîrea Duhului Sfînt. De asemenea cîntările pe care dinșii le cîntă nu sînt din Sfînta Scriptură și orînduirea slujbei pe care o fac Duminica nu e din Sfînta Scriptură, nici cununia, nici înmormîntarea și nici alte multe nu sînt scrise în Sfînta Scriptură, ci orînduite de dinșii și făcute de dinșii. Vezi deci că și ei au tradiție. Dar Sf. Tradiție cum să nu o ținem fiindcă este lăsată nouă de la Sf. Apostoli prin Biserică.

— Acum înțeleg mai bine, părinte, ce mult greșesc dacă mă iau singur după capul meu și nu după sfaturile Sfîntilor Părinți.

— Așa, fiule, și Sfînta Scriptură și Sf. Tradiție trebuie trăite, trebuie simțite, cum le-au trăit în mod viu Sf. Părinți și bunii creștini ai Bisericii. Ele nu trebuie să rămînă citiri învățate pe de rost, litere moarte, învățături seci, adunate în hambarul minții, ci să fie zvicniri sfinte întruchipate în viața reală și de toate zilele. Atunci și numai atunci vei vedea marele folos al Sfîntei Scripturi al Sf. Tradiții, care, deși sînt de mult, nu sînt învechite, ci iradiază

Biserica slujitoare

(Urmare din pag. 1)

gătească pentru primirea tainelor, să le cunoască bucuriile, izbînzile și mai ales să-i ajute în necazuri.

Apropierea de credincioși ca părinte și frate, ca dovadă a iubirii față de ei, ajutorarea lor concretă este un mare examen pe care trebuie să-l treacă preotul zilelor noastre. Nu plîngerea și tînguirea că nu vin credincioșii la biserică, nici privirea înapoi la viața patriarhală de altă dată, cînd preotul era totul în parohie, nici condamnarea anumitor învățături ale altor confesiuni, nici una din acestea nu duc la rezultat, pînă cînd preotul nu se integrează în viața credincioșilor, pînă cînd nu-și face simțită și binefăcătoare prezența sa.

Să nu uităm că Mîntuitorul a spus către ucenicii Săi: „Voi sînteți sarea pămîntului”, nu supa sau alt aliment. „Voi sînteți lumina”, nu apartament sau mobilă sau mașină...

Voi sînteți „aluatul” care dospește întreaga frămîntătură, voi sînteți chemați să fiți „păstorul cel bun care își pune sufletul său pentru oile sale”. Toate aceste însemnări arată că preotul este chemat să trăiască mai presus de toate pentru alții, să dea gust și lumină vieții creștinești, să fie „frămîntătură nouă” și „păstorul cel bun”.

Hristos-Domnul ia chip foarte diferit în toți oamenii. Iar noi trebuie să-l descoperim și să nu uităm chemarea: „Căutați mai întii împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui și toate se vor adăuga vouă.”

Nu de mult un frate preot mi-a cerut sfatul: Să-și cumpere sau să nu-și cumpere mașină. I-am răspuns: Mașina este un lucru bun în sine. Depinde pentru ce vrei să o cumperi. Vrei să slujești cu ea mai mult credincioșilor sau mai mult interesele tale? Vrei să te apropi mai mult de credincioși sau să te distanțezi de ei? Nu cumva avînd mașină vei fi mai mult plecat din parohie? Și am făcut împreună o socoteală a preoților care au mașină și ne-am întrebat dacă au devenit sau nu mai buni slujitori ai credincioșilor. Las pe cititor să afle rezultatul. Mașina să nu anuleze conștiința răspunderii și a slujirii, ci să o mărească.

Trebuie să căutăm mijloacele de integrare în viața credincioșilor, să ne apropiem de ei, să contribuim alături de ei la toate acțiunile de interes social-obștesc.

Un frate preot mi-a spus că după ce a vizitat un bolnav, pe care nu-l văzuse de multă vreme, l-a văzut într-o Duminică apropiată la biserică. L-a întrebat: De ce ai ieșit din casă așa de curînd? Poate nu ești deplin sănătos? Credinciosul i-a răspuns: „Cum să nu viu, părinte. Și dumneata m-ai vizitat. Am venit să mulțumesc lui Dumnezeu că mi-a ajutat să mă însănătoșesc și sfîntiei tale pentru că m-ai vizitat.”

Lucrul nu este nou. El a fost recomandat chiar de Mîntuitorul care a zis: „Adevărat zic vouă: întrucît ați făcut unuia dintre acești mai mici frați ai mei, mie mi-ați făcut” (Matei 25, 40—45).

Trăim vremea faptelor, a faptelor mari de dăruire pentru binele și progresul întregii omeniri. De aceea și vestirea Evangheliei trebuie însoțită de faptele izvorîte din dragoste. Apostolii au fost „slujitori ai lucrului” și „slujitori ai faptei”. La Cina cea de Taină, Iisus le-a spus: „Precum mă vedeți pe mine că fac, faceți și voi asemenea.”

Activitatea Bisericii prin rugăciune, propovăduire și prin fapte se cuvine să meargă mînă în mînă, călăuzite de legea fundamentală a iubirii de Dumnezeu și de oameni.

Părintele VASILE

prin trăirea din noi și sînt folositoare azi și întotdeauna.

Iată, fiule, texte care nu se găsesc în Sfînta Scriptură și citate de Sf. Apostoli din Sfînta Tradiție:

1. „Trebuie să sprijinim pe cei slabi și a ne aduce aminte de cuvintele Domnului Iisus, căci El însuși a zis: E mai fericit a da decît a lua” (F. Ap. 20, 35).

2. „Precum Ianes și Iambres s-au împotrivit lui Moise, așa și aceștia s-au împotrivit adevărului, cei stricați la minte și netrebnici pentru credință” (II Tim. 38, 8).

3. „Mihail Arhanghelul cînd se împotriva diavolului certîndu-se cu el pentru trupul lui Moise n-a îndrăznit să aducă judecată de hulă” (Iuda 1, 9).

4. „Despre ei a proorocit Enoh al șaptelea patriarh de la Avraam” (Iuda 1, 14).

5. „Ca să se plinească ceea ce s-a zis prin prooroci că Nazarinean se va chema” (Matei 2, 23).

Pr. I. Mihăițan

INFORMAȚII

● În urma unor mișcări de personal care au avut loc în cadrul Administrației Patriarhale, P. C. pr. Constantin Pârvu, consilier patriarhal la Cancelaria Sf. Sinod, a fost promovat consilier-vicear (administrativ) patriarhal.

Sectorul condus de P. C. Sa se ocupă de probleme privind: activitatea organelor centrale bisericești; învățământul teologic de toate gradele; îndrumarea clerului și viața religioasă din eparhii (cursuri de îndrumare, conferințe de orientare și administrative, conferințe interconfesionale, disciplina clerului, viața monahală, grija pentru restaurări de biserici și monumente istorice); secretariatul Cancelariei Sfântului Sinod; biblioteca Sfântului Sinod; arhiva Administrației Patriarhale; colecția de artă bisericească de la Muzeul Antim și parclisul Antim.

● Datorită creșterii numărului comunităților ortodoxe române de peste hotare, sub jurisdicția canonică a Patriarhiei Bisericii Ortodoxe Române, și a creșterii schimbului de bursieri cu alte Biserici și organizații mondiale creștine, în urma unor mișcări de personal în cadrul Administrației Patriarhale, la 1 ianuarie 1976 a luat ființă în cadrul Administrației Patriarhale sectorul: „Comunități ortodoxe române externe și schimburi de burse”, condus de P. C. pr. Octavian Popescu, numit de la această dată consilier administrativ patriarhal.

Acest sector se ocupă de problemele privind activitatea comunităților ortodoxe române de peste hotare și schimbul de burse cu străinătatea.

● La invitația Presbiterului Bisericii Scoției din Edinburgh și a Universității din Edinburgh — Mares Britanie, între 27 februarie și 13 martie 1976, P. S. Episcop Antonie Ploieșteanul, vicar patriarhal, a făcut o vizită în Scoția, ca „vizitator ecumenic” pentru anul 1976.

Cu ocazia vizitei, P. S. Sa a conferențiat la diferite societăți religioase și Facultăți de Teologie, dezvoltând tema: *Orientări în Teologia ortodoxă contemporană, Teologia românească contemporană, Ecumenismul în România*; a predicat în unele biserici și s-a întâlnit cu reprezentanții Bisericii din Scoția.

P. S. Antonie a fost primit oficial de Rev. Roderick Smith, Moderatorul Presbiteriului din Edinburgh, împreună cu membrii Presbiteriului, ținând cu această ocazie conferința intitulată: *Biserica Ortodoxă Română și climatul ecumenic din România*.

De asemenea, P. S. Sa a fost primit de primatul orașului Edinburgh, Lordul Prevest Right Honorable John Miller. S-a întâlnit cu primatul Bisericii episcopaliene a Scoției, John Wimbush de Argyll.

P. S. Sa a mai vizitat Universitatea Harriot-Watt, „Institut for Scottish Studies” din Edinburgh, asistând, ca invitat, și la o reuniune de lucru a Consiliului Britanic al Bisericii reunite la Edinburgh.

P. S. Antonie a vizitat, de asemenea, și alte orașe și institute bisericești din Scoția (Marea Britanie), acordând totodată două interviuri pentru radio Edinburgh.

Vizita P. S. Episcop Antonie Ploieșteanul în Scoția, prima de acest fel în istoria raporturilor dintre această Biserică și Biserica Ortodoxă Română, a contribuit la multiplicarea raporturilor ecumenice dintre cele două Biserici și la o mai bună cunoaștere a lor.

La întoarcerea din Scoția, P. S. Episcop Antonie Ploieșteanul s-a oprit la Londra, unde a făcut o vizită parohiei ortodoxe române din capitala Angliei, parohie condusă de P. C. pr. Lucian Gafton.

La 14 martie, P. S. Antonie a luat parte la o „vecernie ecumenică” organizată în biserica ortodoxă română din Londra, la care au fost prezenți: I. P. S. Mitropolit Atenagoras al Tiatirelor (Patriarhia Ecumenică), însoțit de cei doi Episcop-viceari; Episcopul anglican Robert Runcie de St. Albans, Episcopul polonezilor ortodocși din Marea Britanie; reprezentantul Bisericii Angliei, canonicul Michel Moore, consilier pentru relații externe; reprezentantul Nunțiului papal; 20 preoți ortodocși și 4 diaconi și o mare mulțime de credincioși ortodocși, români și de alte naționalități, ca și anglicani.

Cu acest prilej au luat cuvântul I. P. S. Mitropolit Atenagoras al Tiatirelor, P. S. Episcop Antonie Ploieșteanul și P. C. pr. Lucian Gafton.

● Între 22—27 martie 1976 au avut loc la Geneva lucrările Comitetului Executiv al C.E.B. Din partea Bisericii Ortodoxe Române a participat P. S. Episcop Antonie Ploieșteanul, vicar patriarhal, care a fost ales în Comitetul Executiv al C.E.B. la Adunarea Generală de la Nairobi din 1975.

Cu prilejul reuniunii de la Geneva, s-a făcut o evaluare a lucrărilor celei de a V-a Adunări Ge-

nerale a C.E.B. de la Nairobi—Kenya și s-au instrumentat unele dintre hotărârile luate la Nairobi. De asemenea, s-au ales Comitetele Consiliului Ecumenic al Bisericilor și membrii în principalele unități ale acestui important organism ecumenic.

P. S. Episcop Antonie Ploieșteanul, vicar patriarhal, a fost recomandat de Comitetul Executiv ca vicepreședinte al Comitetului financiar al C.E.B.

● Ca în toate Eparhiile din cuprinsul Patriarhiei Bisericii Ortodoxe Române, pe temeiul hotărârii Sfântului Sinod și a recomandărilor Preafericitului Părinte Patriarh Justinian, Consiliul Eparhial al Arhiepiscopiei Timișoarei a luat încă mai demult măsuri pentru introducerea cîntării în comun la toate parohiile. Acțiunea aceasta menită să asigure o participare activă a credincioșilor la serviciile religioase a fost bine primită de preoți, cîntăreți bisericești și enoriași. Rezultatele obținute pînă acum sînt pozitive și promițătoare. În scopul de a le dezvolta, cîntăreții bisericești au fost convocați la sediile tuturor protopopiatelor în primele zile ale lunii martie 1976 cînd, sub îndrumarea delegaților chiriarhali, a protopopilor și a unor preoți dinainte aleși, au făcut exerciții practice de cîntare în comun. Exerciții asemănătoare se fac la centrele protopopești și cu preoții ori de cîte ori se adună cu prilejul distribuirii retribuțiilor lunare și a conferințelor administrative.

În acest fel se urmărește nu numai obișnuirea preoților și colaboratorilor lor apropiati cu cîntarea în comun, ci și asigurarea uniformității în executarea ei, înlăturîndu-se posibilitatea apariției unor deosebiri.

● Duminică, 1 mai 1976, a avut loc sfințirea monumentalei biserici din parohia Vătava, prot. Reghin, biserică nou construită prin grija vrednicului preot I. Cerghizan și a bunilor săi enoriași.

Sfințirea s-a săvîrșit de către P. S. Episcop Emilian al Alba Iuliei, care a fost însoțit de la Alba Iulia de către P. C. cons. T. Păunescu și P. C. P. Pleșa, secretar eparhial, cuvînt de bun venit rostind P. C. prot. M. Ciobanu (Reghin).

După slujba sfințirii și Sf. Liturghie arhierască, P. S. Sa fiind înconjurat de un sobor de preoți și diaconi, C. pr. I. Cerghizan a făcut o dare de seamă asupra volumului mare de lucrări care au avut loc.

În continuare, P. S. Episcop Emilian a rostit un cuvînt de învățătură, în care a apreciat după cuviință lucrarea preotului și credincioșilor din parohie, dînd totodată o seamă de îndrumări de zidire creștinească și patriotică.

● Duminică, 6 iunie 1976, I. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului, însoțit de P. C. părinte Ilie Maier, vicar administrativ, a inspectat parohia Stamora Moravița din protopopiatul Deta. Cu acest prilej a asistat la Sf. Liturghie ce s-a oficiat în capela din filia Stamora Germană. La sfîrșitul Sf. Liturghii, I. P. S. Sa a împărtășit credincioșilor părintești povătuiri legate de pericopa evanghelică a zilei, îndemnînd pe cei prezenți să păstreze nealterată învățătura creștină așa cum este ea propovăduită de Biserică.

De la Stamora Germană I. P. S. Sa a mers la Moravița, unde a fost vizitată capela, preotul fiind îndrumat asupra celor ce trebuie făcute pentru aranjarea cît mai corespunzătoare a locașului de cult. A fost vizitat apoi oficiul parohial, preotul paroh fiind îndrumat să desfășoare o cît mai corespunzătoare activitate pastorală.

● În 18 iunie 1976, a avut loc încheierea festivă a anului școlar 1975/1976 la Seminarul Teologic din Cluj-Napoca, prezenți fiind I. P. S. Arhiepiscop Teofil al Vadului, Feleacului și Clujului, P. S. Episcop Emilian al Alba Iuliei, P. C. cons. Gh. Papuc, delegat al I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, P. C. vicar și consilieri de la Centrul arhiepiscopesc Cluj-Napoca, protopopi, corpul profesoral, elevii seminariști.

A participat de asemenea dl Rapp Károly, rectorul Institutului Teologic Universitar protestant unic din Cluj-Napoca.

Festivitatea a fost deschisă de P. C. diac. I. Brie, directorul Seminarului, care a făcut o analiză a activității anului școlar ce s-a încheiat, reliefindu-se munca depusă de elevii seminariști și corpul profesoral.

Elevii seminariști au susținut apoi un reușit program, constînd din compoziții corale, bisericești și patriotice, precum și recitări.

Bășa Moiscă din anul V a vorbit în numele absolvenților.

În continuare P. C. cons. Gh. Papuc a vorbit în numele Centrului arhiepiscopesc Sibiu, al I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului.

(Continuare în pag. 4)

Chipuri de preoți de altă dată

Preotul Ioan Hanzu din Cacova Sibiului

Cînd, la începutul veacului nostru, anii 1905—1907, marele nostru cărturar N. Iorga a venit în Transilvania, a fost foarte impresionat de satele românești, de țărani-plugari și crescători de vite și de preoți și învățătorii, care erau în fruntea lor și care erau singurii îndrumători ai țărănimii.

Într-adevăr, datorită stăpînirilor străine de altă dată pentru locuitorii satelor transilvănene Biserica și școala confesională au fost călăuzele lor de nădejde.

Conștienți de menirea lor de îndrumători ai satelor, o seamă de preoți și învățători au realizat fapte vrednice de reamărcat pentru ridicarea țărănimii sub raport cultural, economic și gospodăresc. Bine pregătiți, pe lîngă îndatoririle lor duhovnicești, preoții și învățătorii au militat cu perseverență pentru luminarea țărănimii, pentru îndrumarea sateilor în muncile lor, ca să poată obține recolte bogate și de calitate.

Datorită exemplelor date de preoți și învățători, în multe din satele Transilvaniei a început încă de acum 70-80 de ani să se cultive plante furajere: trifoi, lucernă, borceag. Viile au fost înlocuite cu viță altoită nobilă, au plantat pomi fructiferi potrivit terenurilor de care dispuneau; au corectat curgerea unor văi, au plantat rîpale sterpe cu salcîmi etc.

În cele ce urmează vom zăbovi puțin asupra unui astfel de preot, care timp de peste 50 de ani, mai întîi ca învățător, apoi ca preot, a contribuit cu mult succes la ridicarea satului său și a celor din jur, prin puterea exemplului viu și grăitor. Este vorba de preotul Ioan Hanzu din Cacova (azi Fîntînele), jud. Sibiu.

S-a născut în anul 1874 și a decedat în 1942. După școala primară din sat, tatăl său, tot preot, l-a dat la liceul german din Sibiu, apoi la Școala Pedagogică și Seminarul Teologic Andreian din Sibiu. A fost un elev și student rîvnitor. Și-a luat diploma cu succes și s-a întors în satul său, funcționînd mai întîi ca învățător, pînă în anul 1905, apoi ca preot, după moartea tatălui său.

Era de-o inteligență vie, iubea cartea, se informa, ținînd în continuare legătură cu profesorii săi din liceu, cu cei de la Teologie, ba chiar și cu consilierii arhiepiscopiei.

În sat se interesa de toate, de starea sufletească a credincioșilor, dar și de munca țăranilor și oierilor.

În paginile „Revistei Teologice”, editată atunci de profesorul de Teologie Dr. Nicolae Bălan, mitropolitul Ardealului de mai tîrziu, a fost inițiată și „Biblioteca bunului păstor”. Primul număr din acest ciclu: „Taina Pocăinței”, a fost lucrarea preotului Ioan Hanzu. De aici se poate vedea aprecierea de care se bucura ca preot.

În 1907, organele județene i-au încredințat misiuni de interes obștesc, ba chiar funcția de inspector veterinar onorific, calitate în care a venit cu măsuri necesare pentru îmbunătățirea rasei vitelor, în raport cu situația geografică a comunelor din județ, mai ales a celor din mîrginime — plasa Săliște.

Încă mitropolitul Șaguna a inițiat la vremea sa acțiunea de îmbrățișare a meseriilor de către fiii de țărani. În repetate circulare îndemna pe sateii români să-și trimită copiii la meserii, că „meseria e brătară de aur”. Preotul Hanzu a mers înainte pe această linie; ajuta pe meseriași începători să obțină credite la bănci și în acest fel să poată porni la drum. A fost colaborator și prieten apropiat al lui Victor Tordoșan, președintele Asociației meseriașilor români.

În acest fel în Sibiu și împrejurimi a răsărit o ceață însemnată de meșteșugari români: zugravi, zidari, tîmplari, pantofari, cojocari, ba chiar și comercianți.

Dar activitatea cea mai de seamă a preotului Ioan Hanzu a fost legată de satul său: Cacova-Fîntînele, cu preocuparea de-a înlesni viața sateilor, care în același timp erau și parohienii săi. La loc de frunte notăm: *Pomicultura*.

A început ca învățător, inițind pe școlari să adune simburii de mere într-o cutiuță de chibrituri. Cu școlarii împreună a procedat la semănatul simburilor în straturile pregătite în pepinieră. Cînd altoile s-au ridicat în destul, tot cu elevii împreună a procedat la altoire cu soiuri alese. În felul acesta fiecare elev a devenit un pomicultor priceput.

După cîțiva ani de experiență s-a convins că altoile care se adaptează mai bine solului sînt cele

(Continuare în pag. 4)

INFORMATII

(Urmare din pag. 3)

A luat apoi cuvîntul P.S. Emilian al Alba Iuliei.

În încheiere povătuiri pentru absolvenți și îndemnuri pentru vacanța a împărțit seminariștilor I. P. S. Arhiepiscop Teofil al Vadului, Feleacului și Clujului.

Împărțirea premiilor elevilor seminariști silitori la învățătură și purtare, mulți la număr, a încheiat această reușită festivitate.

● Duminică, 27 iunie 1976, a însemnat pentru profesorii și elevii Seminarului teologic din Caransebeș încheierea sărbătorească a anului de învățămînt 1975/1976, care a avut loc în prezența Prea Sfințitului Visarion Aștileanu, Episcopul Aradului, și a Prea Sfințitului Timotei Lugojanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei și Caransebeșului.

Dimineața la ora 9 în catedrala cu hramul „Sfîntul Gheorghe”, Prea Sfințitul Episcop Visarion, înconjurat de soborul preoților și diaconilor, a slujit Sfînta Liturghie.

La timpul potrivit, Prea Sfinția Sa a rostit un cuvînt de învățătură legat de momentul sărbătorec al zilei.

După încheierea Sf. Liturghii, în cadrul festivităților îndătinate, P. C. diacon prof. Dorin Jacotă, directorul seminarului, a prezentat situația școlară a elevilor, activitatea depusă de corpul profesoral în procesul de învățămînt și de formare a viitoarelor cadre clericale.

A urmat un program susținut de corul elevilor care a cuprins lucrări corale și recitări de poezii. La sfîrșit, elevul Pavel Tiberiu din anul V a vorbit în numele tuturor colegilor și a absolvenților.

În numele ierarhilor sub patronajul cărora își desfășoară activitatea seminarul a vorbit Prea Sfințitul Episcop-vicar Timotei Lugojanul.

Festivitatea s-a încheiat cu împărțirea premiilor celor mai merituosi dintre elevi, după care a urmat o masă comună a invitaților și elevilor.

● Duminică, 20 iunie 1976, la Schitul „Piatra Scrisă”—Armeniș, protopopiatul Caransebeș, a avut loc sărbătoarea hramului. Soborul preoților și delegatul chiriarhal au stat la dispoziția credincioșilor încă din ajunul zilei, săvîrșind vecernia, acatistul Maicii Domnului și utrenia. În restul timpului s-au făcut citiri din Biblie și Cazania Duminicii I după Rusalii, a tuturor Sfinților, din alte cărți bisericești. În ziua hramului s-a săvîrșit sfințirea apei și maslu de obște. Răspunsurile la Sf. Liturghie au fost date în comun de credincioșii prezenți.

● În ziua de 29 iunie a.c. de sărbătoarea Sfinților Apostoli Petru și Pavel, în parohia Bogîltin din protopopiatul Caransebeș a avut loc serbarea hramului schitului din localitate.

Delegatul chiriarhal, preoții din parohie și împrejurimi, prin serviciile religioase pe care le-au oficiat — în ajun și în ziua praznicului — au oferit celor veniți alese momente de trăire duhovnicească.

● După ce în zilele de 1—3 iulie a.c. a avut loc la Institutul Teologic de grad Universitar din Sibiu examenul de licență în Teologie, la care s-a prezentat un mare număr de absolvenți din toate Eparhiile transilvănene, iar în zilele de 5—6 iulie sesiunea de primăvară a examenului de capacitate preotească la Centrul mitropolitan din Sibiu, sub președinția I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, la care s-au prezentat 36 licențiați în Teologie din Eparhiile Mitropoliei Ardealului, miercuri, 7 iulie 1976, la Centrul arhiepiscopal din Sibiu a avut loc consfătuirea trimestrială de lucru cu P. C. protopopi și cadrele de conducere ale Arhiepiscopiei.

În cuvîntul de deschidere, I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, după ce a subliniat necesitatea ca preoțimea să-și desfășoare activitatea în concordanță cu contextul patriotic în care trăim, punînd în lumină întreaga istorie a poporului nostru și înnoindu-se mereu metodele pastorale, reliefează unele aspecte practice din parohii ca: generalizarea cîntării în comun, împlinirea nevoilor religioase în parohiile vacante, lichidarea nave-tismului, intensificarea lucrării de control etc.

În continuare, P. C. cons. M. Colotelo a susținut un referat, în care a analizat activitatea din trimestrul încheiat, cu concluziile pozitive și negative care s-au desprins, atenție specială acordînd întăririi unității de credință.

În cadrul dezbaterilor care au urmat, au luat cuvîntul P. C. protopopi, P. C. consilieri și P. C. vicar Tr. Belasçu.

În încheiere, I. P. S. Mitropolit Nicolae a tras concluziile convenite și a făcut recomandări, pentru o mai rodnică lucrare în viitor.

● În editura Episcopiei ortodoxe române a Oradei a apărut ediția a II-a a lucrării P. S. Episcop Vasile: „Cuvîntări liturgice.” Costul unui exemplar este de 50 lei și se poate comanda prin Centrul Eparhial sau protopopiatul de care aparține solicitantul de la Sf. Episcopie a Oradei, Oradea, str. Porțile de Fier nr. 3.

Preotul Ioan Hanzu...

(Urmare din pag. 3)

produse în pepinierele din sat. În felul acesta, imitînd pe părintele lor sufletește, țărani au făcut pepiniere pe terenurile lor arătînd mult interes pomiculturii. Preotul ținea iarna adevărate lecții de pomicultură și în acest fel, după 20 de ani, hotarul comunei a fost transformat într-o nouă grădină de pomi fructiferi. Au luat exemplu și comunele din jur: Sibiel, Vale, Săliște, Orlat etc.

Ani în șir, pe piața Sibiului, fructele cele mai frumoase și gustoase propoveneau din Cacova și Sibiel. Locuitorii comunei pînă astăzi rostesc cu recunoștință numele preotului Hanzu, care prin pomicultură i-a adus la bunăstare.

Activitatea preotului Hanzu s-a extins și pe alte tărîmuri: consolidarea vetrei satului, amenințată de viiturile de apă, prin construirea de cascade. Și toate le făcea fără nici un profit personal.

Ținea în casă o mică farmacie și dădea primul ajutor în caz de boală. Era priceput și la bolile de vite; a obținut pășunat potrivit și mai aproape de sat.

A antrenat pe țărani la captarea izvoarelor de apă potabilă. A condus construirea edificiului școlar; a contribuit la introducerea în sat a luminii electrice. În 1910 a inițiat un curs practic pentru țesături românești.

În războiul din 1916 pe colinele din jurul satului au căzut eroic 67 de ostași români. Părintele Hanzu, cu concursul credincioșilor săi, le-a adunat osemintele risipite și le-a înhumat într-un cimitir comun, într-o poiană pitorească numită „Augur”.

Pentru meritele sale cunoscute nu numai de cei din preajma Sibiului, ci și din alte părți unde i-a mers faima, acest preot a fost poreclit la vremea sa „Papa Tanda”, ca și părintele Trandafir, descris magistral de scriitorul Slavici.

Viața și activitatea preotului Hanzu este o pildă și pentru noi de a ne dăruia cu dragoste binelui obștesc, cu atît mai mult cu cît binele general este scopul principal al orînduirii noastre de astăzi.

Prot. Gh. Secaș

Sfîntul Ioan Gură de Aur * — Despre cinstirea Sfintei cruci —

Veniți să cinstim crucea. Veniți să culegem roadele ei. Crucea lui Hristos este pomul nemuririi, creșterea nestricăciunii, rădăcina dreptății, nașterea înțelepciunii, floarea fecioriei, trandafirul văduviei.

Crucea este sprijinitorul înfrînării. Crucea este temelia credinței și întărirea bunei cuviințe. Crucea este lumina care cunoaște de Dumnezeu și dezlegarea cuvintelor cu înțeles greu. Crucea este chemarea din nou a celor ce sînt în robia păcatului și liberarea celor ce sînt în legături. Crucea este îndreptarea celor înșelați și ridicarea celor căzuți. Crucea este țaria celor ce se mîntuiesc și ridicarea celor căzuți sub osînda păcatului. Crucea este celor drepti bună sporire, iar martirilor mare îndrăzneală. Crucea este predica Apostolilor, iar singuraticilor lauda. Crucea este prețul păcii și ușa către înțelegere. Crucea este legătura între cele de sus și cele de jos, între pămînt și cer. Crucea este sfințirea creaturii și visteria bunurilor nepieritoare. Crucea este priveghere pentru cei osteniți, arvuna puterii de fii și moștenirea împărăției cerurilor.

Fiul făcîndu-se ascultător pînă la moarte și încă moarte de cruce, ne-a dat nouă semnul biruinței împotriva morții, ca împreună cu El, avînd înțelepciunea Duhului, să supunem răul și să-l nimicim; să scoatem comoara ogorului și mărgăritarul cel de mult preț, să-l cumpărăm.

Cei ce doriți să vă apropiați cu înțelegere și cu folos de Crucea Domnului și Mîntuitorului Iisus Hristos și să luați iertare de păcate, înainte de toate să iubiți adevărul și să nu alergați după lucrurile altora. Cei ce doriți să vă apropiați de cruce, dorințele cele rele să le lepădați de la voi,

să vă lepădați de jurămîntul cel ce nu este după Dumnezeu, în noroiul păcatului pe voi să nu vă aruncați, jurămîntul strîmb și hula departe să stea de voi.

Cei ce voți să vă apropiați de cruce, să vă dezbrăcați de haina păcatului, să vă îmbrăcați în haina curăteniei, păzind poruncile lui Dumnezeu.

Cei ce voți să vă apropiați de cruce, viclenia de la inimile voastre să o scoateți, necunoașterea să o nimiciți, să nu doriți cîștig nedrept, pe părinții voștri cu tot sufletul să-i cinstiți, să-i prețuiți și să-i iubiți.

Cei ce doriți să vă apropiați de cruce, dezrădăcinați de la voi toate dorințele cele păcătoase, înarmați-vă cu gînduri bune, pregătindu-vă sufletul spre tot lucrul folositor.

Cei ce doriți să vă apropiați de cruce, clocotul inimii voastre să-l stîmpărați și nici decum să nu doriți a păgubi pe aproapele.

Cei ce doriți a urma crucii, părăsiți vederile cele deșarte, scoateți mînia și ura din inimile voastre și nicidecum să nu asupriți pe cineva.

Cei ce doriți să vă apropiați de cruce, de minciună și de dorințele cele urite să vă depărtați cu tot sufletul, căutînd să împliniți poruncile lui Dumnezeu.

Cei ce doriți să vă apropiați de cruce, să faceți dreaptă judecată; ceea ce este bine și adevărat să doriți, iar ceea ce este rău și cu ceartă să înlăturați.

Cei ce doriți a urma crucii, părăsiți vederile cele deșarte, mînia și ura să le stingați și să nu doriți a asupri pe nimenea.

Cei ce doriți să vă apropiați de cruce, de minciună și de dorințele cele urite depărtați-vă și cu tot sufletul păziți poruncile lui Dumnezeu.

Cei ce voți să vă apropiați de cruce, cuvintele adevărului să le vorbiți către aproapele, toată ușurătatea să o urîți și necurătenia să o înlăturați.

Cei ce voți să vă apropiați de cruce, fapta cea nelegiuită, păcatul adulterului cel primejdios și stricator de suflet să nu-l faceți, căci adulterul este păgubitor atît sufletului cît și trupului.

Și iarăși, să nu desfrînezi, căci desfrînarea este cauza nimicirii multora în lume, acest păcat fiind dușmanul de moarte al sufletului.

Cei ce voți să vă apropiați de cruce și să culegeți roadele ei, să nu vă aruncați pe voi înșivă în lacul cel întunecos al desfrîului, căci sabia desfrîului și săgeata înfocată a adulterului nasc pe viermele cel neadormit și focul cel nestins.

Cei ce voți să vă apropiați de cruce, vorbirea împotriva să o urîți, pomenirea de rău să o scoateți din fire, a milui pe cei neajutorați să nu încetați, a cerceta pe cei bolnavi să nu întîrziati, iubirea de argint să nu o doriți. În biserică cînd stați, adunați cu frică și cu cutremur, să vă apropiați de cruce, închinîndu-vă în fața ei cu toată cuviința, iar pe preoți să nu încetați a-i cinsti.

Crucea face bine tuturor celor ce o vor cinsti după cuviință. Pe ea Domnul și Dumnezeu nostru pironindu-se a adus mîntuirea noastră. Lui i se cuvine să-i aducem toată cinstea, slava și mulțumita, împreună și Părintelui celui fără de început și Preasfîntului și de viață Făcătorului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Arhim. I. Popescu

* Retipărire din Îndrumătorul bisericesc pe 1970, material prilejuit de Înălțarea Sf. Cruci (14 septembrie).